

Johannes 21

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les

De auteur van Johannes hoofdstuk 21.....	1
Het doel van Johannes hoofdstuk 21.....	2
De 7e verschijning. Jezus verschijnt de derde keer aan zijn discipelen, in Galilea (21:1-14).....	2
De 8e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn discipelen in Galilea (Matteüs 28:16-20).....	4
De 9e verschijning. Jezus verschijnt aan meer dan 500 gelovigen tegelijk (1 Korintiërs 15:6).....	5
De 10e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn broer Jakobus (1 Korintiërs 15:7).....	5
De 11e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn discipelen op de Olijfberg (Handelingen 1:4-11, vgl. Lucas 24:47-53).....	5
De 12e verschijning. Jezus verschijnt aan Paulus (Handelingen 9:3-7; 22:6-10; 26:12-18; 1 Korintiërs 9:1; 15:8).....	5
Jezus Christus herstelt Petrus in zijn ambt en herinnert de apostelen eraan dat zij vissers van mensen moeten blijven (21:15-17).....	5
Jezus Christus leert dat belangrijke gebeurtenissen in het leven van christenen op aarde voorbestemd zijn (21:18-19).....	6
Jezus neemt een misverstand weg met betrekking tot Johannes (21:20-23).....	7

Overzicht

In Johannes hoofdstuk 21 verschijnt Jezus aan zeven van zijn discipelen bij het Meer van Galilea en herstelt de positie van Petrus als apostel. De schrijver sluit het evangelie af met een eenparig getuigenis van een groep mensen met betrekking tot de betrouwbaarheid van hetgeen beschreven is in het Johannes evangelie.

Uitleg:

De auteur van Johannes hoofdstuk 21

a. Mensen die menen dat de auteur niet de apostel Johannes was.

De volgende zaken geven de indruk dat de auteur van Johannes hoofdstuk 21 iemand anders dan de apostel Johannes was:

- Johannes hoofdstuk 20:30-31 geeft de indruk dat het Johannes evangelie daar eindigt.
- In hoofdstuk 1-20 noemt de auteur zichzelf of zijn familieleden nooit bij name (vgl. 1:35-41; 13:23; 18:15; 19:25-27,35; 20:2-10). Maar Johannes 21:2 spreekt over ‘de zonen van Zebedeüs’ (de vader van Jakobus en Johannes).
- Johannes 21:20 geeft een lange uitleg over wie ‘de discipel die Jezus liefhad’ was. Elders in Johannes hoofdstuk 1-20 verwijst de auteur altijd indirect naar de apostel Johannes (1:35,40; 19:26; 20:2).
- Johannes 21:24-25 geeft de indruk dat een persoon uit een groep mensen (“wij” en “ik”) mogelijk hoofdstuk 21 opgetekend heeft.
- Pas in hoofdstuk 21 lezen we dat Natanaël uit Kana in Galilea komt (21:2; vgl. 1:45).

b. Mensen die menen dat de auteur van Johannes 21:1-23 de apostel Johannes zelf was.

Met uitzondering van Johannes 21:24-25 is er niets met betrekking tot de woordenschat of grammatica in Johannes hoofdstuk 21 waaruit men zou moeten concluderen dat Johannes *niet* de auteur van hoofdstuk 21 kan zijn.

- De woorden ‘Na deze dingen’ (21:1) komen ook in hoofdstuk 1-20 voor (5:1).
- ‘De Zee van Galilea’ wordt ook in hoofdstuk 1-20 ‘de Zee van Tiberias’ genoemd (6:1; 21:1).
- De drie discipelen Petrus, Tomas en Natanaël (21:2) worden ook in hoofdstuk 1-20 zo genoemd.
- De boot wordt ‘ploion’ (21:6) of ‘ploiarion’ (21:8) genoemd zoals ook in hoofdstuk 1-20 (6:17-20 en 6:22).
- ‘De discipel die Jezus liefhad’ (21:7,20) wordt ook in hoofdstuk 1-20 genoemd (13:23; 19:26; 20:2).
- De woorden “Jezus kwam en nam het brood en de vis” (21:13, enkelvoud) komen ook in hoofdstuk 1-20 voor (6:11, meervoud).
- De woorden “Dit was de derde keer dat Jezus aan de discipelen verscheen nadat hij uit de dood was opgestaan” (21:14) hebben alleen betekenis naast hoofdstuk 20:19,26.
- Het dubbele ‘Amen, amen’ (‘Waarachtig, ik verzeker jullie’) (21:18) komt ook in hoofdstuk 1-20 voor (1:51; 3:3,5).

Het doel van Johannes hoofdstuk 21

Johannes hoofdstuk 21 was vanaf het begin een deel van het Johannes evangelie. Waarom werd het toegevoegd na de prachtige slotsamenvatting in Johannes 20:30-31? Deze toevoeging dient een aantal doelen.

a. Met de opgestane Heer leven (21:1-14)

- Jezus Christus leert dat zijn discipelen moesten leren leven met de realiteit dat hij nu de opgestane Heer is.
- Gedurende meer dan drie jaar hadden de discipelen geleefd in de *zichtbare* tegenwoordigheid van Jezus Christus. Nu moesten zij leren leven in de *onzichtbare* tegenwoordigheid van Jezus Christus. Hij verscheen plotseling aan zijn discipelen om hen met zijn liefdevolle zorg en kracht te dienen. “Jezus stond aan de oever, maar zij wisten niet dat het Jezus was” (21:4).
- De discipelen moesten leren vertrouwen dat Jezus Christus weet wat het beste is. “Gooi het net aan stuurboord uit, dan lukt het wel” om vissen te vangen (21:6).
- De discipelen moesten leren dat gehoorzaamheid leidt tot onvoorstelbare overvloed. “Ze wierpen het net uit en er zat zo veel vis in dat ze het niet omhoog konden trekken” (21:6).
- De discipelen moesten leren dat Jezus Christus hen voorziet van wat ze nodig hebben (vis) (vgl. Matteüs 6:25). “Toen ze aan land kwamen zagen ze een vuurtje met vis erop en brood” (21:9).
- De discipelen moesten leren dat hun zwakke netten het niet zouden begeven. “Het net zat vol grote vissen en toch scheurde het niet” (21:11).

b. Vissers van mensen blijven (21:15-17)

Jezus Christus herinnert zijn discipelen eraan dat zij vissers van mensen moesten blijven. Nu Jezus Christus was opgestaan uit de dood, moest het werk van het koninkrijk van God met ijver hervat worden. “Voed mijn lammeren; hoed mijn schapen; voed mijn schapen.”

c. Petrus blijft herder (21:15-17)

Jezus Christus maakt duidelijk aan de Kerk dat hij de apostel Petrus in ere hersteld heeft. Vóór de kruisiging had Petrus Jezus drie maal verloochend. Misschien waren er christenen die zich afvroegen of Jezus Christus zo'n belangrijke taak als 'herder voor de kudde' zou toevertrouwen aan iemand die zo vreselijk gezondigd had (vgl. 1 Petrus 5: 1-4).

d. Voorbestemming van het leven en het sterven (21:18-19)

Jezus Christus leert dat het leven van Petrus en Johannes op aarde voorbestemd is. De dood waarmee Petrus Jezus zou verheerlijken was door Christus van tevoren bepaald!

e. Misverstand met betrekking tot Johannes verwijderen (21:20-23)

Jezus zei tot Petrus dat het niet zijn zaak was te weten wat er in de toekomst met het leven van Johannes ging gebeuren. Sommige christenen dachten dat Jezus had gezegd dat Johannes niet zou sterven. Maar hij had gezegd dat het niet de zaak van Petrus was te weten of Johannes zou blijven leven tot de wederkomst.

f. Getuigenis van een groep bekenden (21:24)

g. Slotopmerking van één persoon uit deze groep (21:25)

De 7e verschijning. Jezus verschijnt de derde keer aan zijn discipelen, in Galilea (21:1-14)

a. Het eerste wonderteken: de grote oogst (21:1-11).

*21:1. Na deze dingen verscheen Jezus weer aan de discipelen bij de zee van Tiberias. Hij openbaarde zich als volgt. Het woord 'verscheen' (Grieks: faneroo) betekent 'zijn tegenwoordigheid en heerlijkheid tonen'. Zijn fysieke verschijning was niet alleen zo dat zijn discipelen hem konden zien, maar ook zo dat hij aan hen kon bewijzen dat hij doorging voor hen met liefde en macht te zorgen (vgl. Matteüs 28:20).

Jezus verscheen gedurende een periode van 40 dagen aan zijn discipelen (volgelingen) (Handelingen 1:3). Zijn verschijningen waren geen verschijningen van een geest of spook. Het waren geen hallucinaties, visioenen, dromen of verzinsels, maar werkelijke fysieke verschijningen! Hij verscheen plotseling en verdween dan weer plotseling. Wanneer hij verscheen, konden zij hem zien. Wat zij zagen was de opgestane Heer met een lichaam van vlees en bloed, maar niet meer gebonden aan de wetten (van ruimte en tijd) van deze tegenwoordige schepping.

*21:2. Simon Petrus en Tomas, die Didimus ('tweeling') genoemd werd, en Natanaël die uit Kana in Galilea kwam, en de (zonen) van Zebedeüs, en twee anderen van zijn discipelen waren bij elkaar.

Bij zijn opstanding had Jezus zijn discipelen beloofd dat hij hen in Galilea zou ontmoeten (Matteüs 28:7,10; Marcus 16:3). Vier van deze zeven waren de eerste discipelen van Jezus (1:35-51). Toen waren Andreas en Filippus ook van de partij.

*21:3. Simon Petrus zei tot hen: “Ik ga vissen.” De anderen zeiden tot hem: “Wij gaan met je mee.” Zij gingen naar (de boot) en stapten in de boot, maar in die nacht vingen zij niets.

Petrus was degene die het initiatief nam. Hij was de man van actie. Hij handelde meestal vóór Johannes. Maar Johannes begreep dingen meestal sneller dan Petrus. Deze mannen waren van oorsprong vissers. In Johannes 16:32 voorspelde Jezus al dat zijn discipelen verstrooid zouden worden. We kunnen niet uitsluiten dat de discipelen na verloop van tijd naar hun oude woonplaats en oude beroep waren teruggekeerd en dat zij zich niet meer bezig hielden met het werk van het koninkrijk, namelijk herders van mensen te zijn.

De beste tijd om te vissen is 's nachts. De geschiedenis herhaalde zich, want in Lucas 5 vingen de discipelen ook al niets. Toen riep Jezus hen om 'vissers van mensen' te worden. Zouden zij nu ook niets vangen, omdat zij opgehouden waren om naar mensen te vissen?

*21:4. Toen de ochtend aanbrak, stond Jezus op de oever, maar de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

De reden waarom zij Jezus niet herkenden wordt niet genoemd. Zij waren dichtbij genoeg (21:8). Het kon gewoon de ochtendmist geweest zijn of het kon het soevereine besluit van Jezus geweest zijn (vgl. Lucas 24:16).

*21:5. Jezus zei tot hen: “Kinderen, jullie hebben niets te eten, nietwaar?” Zij antwoordden hem: “Nee.”

Jezus gebruikte een algemene uitdrukking van vertrouwelijkheid: 'kinderen' met de betekenis van 'jongens' (vgl. 4:46; 1 Johannes 2:13,18). Hij bedoelde niet een vraag te stellen, maar deed een stelling: “Jullie hebben de hele nacht gezwoegd en toch niets gevangen, nietwaar?” “Jullie hebben niets te eten, nietwaar?” Hij vestigde hun aandacht op het feit dat hun terugkeer naar hun oude beroep (vissen vangen) op een mislukking was uitgelopen! De discipelen van Jezus hadden geen rekening gehouden met het feit dat Jezus hen uitgekozen, geroepen, toegerust en uitgezonden had om vissers van mensen te zijn (Marcus 3:14; Matteüs 4:19; 28:19; Johannes 17:18; 20:21). En zij hadden geen rekening gehouden met het feit dat zij zonder Jezus Christus niets konden doen (15:5). Maar met Jezus Christus zou alles veranderen! Hun baan of bediening was op een mislukking uitgelopen. Maar met Jezus Christus zouden er onvoorstelbare resultaten komen (21:6)! Hun persoonlijke behoefte aan eten werd niet vervuld. Maar Jezus Christus zou eten voor hen voorbereiden (21:9).

*21:6. En hij zei tot hen: “Gooi het net aan de rechterzijde (stuurboord) uit en jullie zullen (vis) vinden. Toen wierpen zij het net uit en waren niet in staat het net binnen te halen vanwege de menigte vis.

Ervaren vissers laten zich niet gezeggen door een vreemdeling die aan wal staat en ook niet kan zien of er vissen in het water bij de boot is. En toch zeiden de discipelen niet dat zij de hele nacht gevist hadden, maar niets gevangen hadden (vgl. Lucas 5:5). De stem van de vreemdeling was zo overtuigend dat ze meteen deden wat hij zei. Ze wierpen het net aan stuurboord uit en meteen sloot het een grote menigte vissen in. Hoewel ze bleven trekken, waren ze niet in staat het net binnen te halen.

Dit was een wonderteken. Jezus schiep niet deze menigte vissen, maar wist op soevereine wijze waar de vissen zaten! Jezus wilde de ogen van zijn discipelen openen dat zij zouden gaan beseffen dat zij niets konden doen zonder Jezus (15:5). En hij wilde het geloof van zijn discipelen in hem versterken. Op dezelfde soevereine wijze weet Jezus Christus waar de mensen zijn die hij door middel van zijn arbeiders wil vangen (vgl. Kolossenzen 4:2-4).

*21:7. De discipel van wie Jezus hield zei tegen Petrus: “Het is de Heer!” Zodra Simon Petrus hoorde dat het de Heer was, bond hij zijn bovenkleed om zich, want hij was naakt - en sprong in het water.

Johannes en Petrus waren dikwijls samen (1:35-41; 13:23-24; 18:15-16; 20:1-10; 21:2,7,20-22; Handelingen 3:1-16; 4:1,13,19; 8:14; Lucas 22:8; Galaten 2:9). In Gods koninkrijk vullen een man van visie (Johannes) en een man van actie (Petrus) elkaar aan. Weer eens had Johannes sneller door dat het Jezus was (vgl. 20:8). En weer eens handelde Petrus impulsiever en sneller dan Johannes (vgl. 20:6).

Waarschijnlijk had Petrus alleen een lendendoek of zijn onderkleed aan. Nu bond hij zijn bovenkleed om en sprong in de zee. De zee dicht bij de kust was waarschijnlijk ondiep, zodat Petrus naar de oever kon waden.

*21:8. Maar de andere discipelen kwamen met de boot (letterlijk: het scheepje) terwijl ze het net vol vissen bleven slepen (onvoltooid tegenwoordige tijd). Ze waren niet ver van het land, ongeveer 200 el (90 meter).

*21:9. Toen zij aan land kwamen zagen ze een kolenvuur gereedgemaakt (letterlijk: liggen), met een vis erop en een brood.

Hoewel de onbepaalde woorden 'vis' en 'brood' collectief bedoeld kunnen zijn in de zin van 'vissen' en 'broden', kunnen ze ook 'één vis' en 'één brood'(koek) betekenen. Dan is er een sterke overeenkomst tussen 21:13 (het brood en de vis) met 6:11 (5 broden en 2 vissen) en kan het hier ook duiden op een wonderteken van vermenigvuldiging.

*21:10. Jezus zei tot hen: “Breng van de vissen die jullie net (nu net) gevangen hebben.”

Jezus bedoelt niet te zeggen: “Breng van *jullie* vissen, anders hebben we niet genoeg te eten.” Hij wil dat de discipelen alleen de grote vissen uit het net brengen, zodat zij het wonderteken konden aanschouwen en konden beseffen hoe groot het wonderwerk was en wat de geestelijke betekenis daarvan was. Vissers werpen de kleine vissen weer terug in de zee.

*21:11. Simon Petrus ging aan boord en trok het net aan land; (het net was) vol grote vissen, honderddrieënvijftig stuks. Hoewel er zoveel waren, was het net niet gescheurd.

Petrus maakte een punt van het net van de boot los en trok waarschijnlijk met de hulp van de andere discipelen het net op de oever. Toen ze alle grote vissen uit het net gehaald hadden (en de kleine vissen teruggeworpen hadden om verder te groeien), telden ze honderddrieënvijftig stuks. Dit getal heeft geen allegorische of symbolische betekenis in de Bijbel. Het was voor die dagen een heel grote vangst! Jezus zorgde er in dit geval voor dat het net niet scheurde (vgl. Lucas 5:6).

b. Het tweede wonderteken: de vermenigvuldiging van vis en brood (21:12-14).

*21:12. Jezus zei aan hen: “Kom, eet ontbijt.” Niemand van de discipelen durfden hem uit te vragen: “Wie bent u?” Ze wisten dat het de Heer was.

*21:13. Jezus kwam, nam het brood en gaf het hun. Op dezelfde wijze de vis.

Wat Jezus hier aan zijn discipelen gaf kwam niet van de vissen die zij gevangen hadden. Toen de discipelen aan land kwamen, zagen ze dat Jezus al een vuur had aangelegd, dat er één vis op lag en dat er één brood(koek) was (vgl. 21:9). Jezus nodigde zijn discipelen ontbijt te eten dat *hij* voor hen klaargemaakt had. Evenals in Johannes 6:11 vermenigvuldigde Jezus dat éne brood en dat éne vis om hen allen te voeden! Het feit dat Johannes niet zegt of Jezus een dankgebed uitsprak, betekent nog niet dat hij dat niet gedaan had (vgl. 1 Timoteüs 4:4-5).

*21:14. Dit was al de derde maal dat Jezus aan de discipelen verscheen nadat hij uit de dood was opgestaan.

Het woord ‘verscheen’ (vgl. 21:1). Gedurende de 40 dagen na zijn opstanding verscheen Jezus niet aan zijn vijanden, maar alleen aan zijn volgelingen (Handelingen 10:40-41). Hij verscheen aan de mensen die zijn ooggetuigen zouden worden. Dit was de derde verschijning aan zijn eigen discipelen als groep (vgl. 20:19-23 en 20:24-29).

De 8e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn discipelen in Galilea (Matteüs 28:16-20)

Hij verscheen aan hen op een berg in Galilea (vgl. Matteüs 28:7,16). Toen de discipelen hem zagen, aanbaden ze hem. Maar sommigen twijfelden (aoristus tijd). Toen gaf Jezus aan zijn discipelen de grote opdracht: “Aan mij is eens en voor altijd gegeven (aoristus tijd) alle gezag (met macht) in hemel en op aarde. Al gaande maak discipelen (aoristus, bevel) van alle volken; doop hen in de (ene) naam van de Vader en van de Zoon en van de heilige Geest; en leer hen voortdurend (onvoltooid tegenwoordige tijd) om te onderhouden al wat ik jullie eens en voor altijd bevolen heb (aoristus tijd). En zie, ik ben voortdurend (onvoltooid tegenwoordige tijd) met jullie al de dagen tot de voleinding van de tegenwoordige wereld.” Vers 18 beschrijft zijn gezag en macht. Vers 19 zijn opdracht. Vers 20 zijn belofte. Wie steunt op zijn gezag en macht, kan zijn opdracht uitvoeren en zal zijn belofte met betrekking tot zijn tegenwoordigheid blijven ervaren!

a. Het gezag van Christus.

Zijn gezag en macht beperkt zich niet tot de hemel, maar geldt vanaf zijn eerste komst ook de hele aarde. Zijn koninkrijk (koningschap) is gevestigd (vgl. Matteüs 12:28). Het koninkrijk maakt krachtig voortgang en krachtige mannen en vrouwen nemen met ijver bezit daarvan (Matteüs 11:12, vgl. Openbaring 12:5-11,17).

b. De opdracht van Christus.

- Zijn opdracht was niet om passief op mensen te wachten die geholpen willen worden maar om het initiatief te nemen en uit te gaan naar de mensen toe.
- Zijn opdracht was niet om alleen maar ‘bekeerlingen’ voor Christus te maken maar ‘discipelen’, d.w.z. volwassen en functionerende christenen.
- Zijn opdracht was niet om alleen maar naar je eigen bevolkingsgroep (b.v. de Joden) te gaan maar naar alle volken in de wereld.
- Zijn opdracht betrof niet de wijze van dopen maar *dát* zij gedoopt worden.
- Zijn opdracht was niet om alleen maar kennis te onderrichten maar om mensen te helpen het onderricht van Jezus toe te passen (te gehoorzamen).
- Zijn opdracht was niet alleen tot de elf apostelen gericht (wel het eerst aan hen als het fundament van de historische Gemeente, Matteüs 16:18-19; 18:18; Efeziërs 2:20; Openbaring 21:14) maar tot alle christenen die tot discipelen gemaakt worden.

c. De belofte van Christus.

Zijn belofte is voor christenen die op zijn gezag en macht vertrouwen en die uitvoering geven aan zijn opdracht.

De 9e verschijning. Jezus verschijnt aan meer dan 500 gelovigen tegelijk (1 Korintiërs 15:6)

De plaats wordt niet vermeld. In 55 n.C. (25 jaar na de opstanding van Jezus Christus) schreef Paulus zijn eerste brief aan de Korintiërs. Daarin zei hij dat hij zelf bij zijn bekering (ongeveer 2 tot 4 jaar na de opstanding van Jezus Christus) van de andere ooggetuigen gehoord heeft dat Jezus Christus op de derde dag opgewekt was, zoals in de Schriften (van het Oude Testament) staat en dat hij aan vele mensen verschenen was. Eenmaal was hij aan meer dan 500 mensen verschenen en de meeste van deze ooggetuigen leefden nog. Gedurende minstens één generatie na de opstanding van Jezus leefden er nog honderden ooggetuigen van zijn opstanding! Daarom verbreidden de christenen zich ook zo snel. In één generatie waren de christelijke gemeenten over het hele Romeinse Rijk (in het Midden-Oosten, Europa en Afrika) uitgebreid!

De 10e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn broer Jakobus (1 Korintiërs 15:7)

Aanvankelijk geloofden zijn eigen broers niet in hem (7:3-8). Maar de opstanding van Jezus uit de dood en zijn verschijning aan Jakobus veranderde Jakobus zodat hij een krachtige leider van de gemeente in Jeruzalem werd (Galaten 2:9).

De 11e verschijning. Jezus verschijnt aan zijn discipelen op de Olijfberg (Handelingen 1:4-11, vgl. Lucas 24:47-53)

Op een keer toen ze samen aten, beval hij zijn discipelen in Jeruzalem te blijven tot de uitstorting van de heilige Geest. Terwijl de discipelen nog steeds als oudtestamentische Joden een Joods nationalistisch koninkrijk van Israël verwachtten (Handelingen 1:6-7) was de opgestane Heer Jezus Christus al begonnen aan zijn eeuwige koninkrijk op de hele aarde.

Na de uitstorting van de heilige Geest op Pinksteren zou 'het evangelie van het koninkrijk' verkondigd worden in Jeruzalem en Judea, Samaria en tot aan de uiteinden van de aarde (Handelingen 1:8; vgl. Matteüs 3:2; 4:17,23; 6:10; 7:21; 8:10-12; 12:28-30; 13:24-30,36-43; 16:19,28; 21:42-44; 24:14; Handelingen 8:12; 19:8; 20:24-25; 28:23,31). Na deze woorden zegende Jezus zijn discipelen en werd hij opgenomen in de hemel.

De 12e verschijning. Jezus verschijnt aan Paulus (Handelingen 9:3-7; 22:6-10; 26:12-18; 1 Korintiërs 9:1; 15:8)

Jezus verscheen aan Paulus die op weg was naar Damascus om de christenen te vervolgen. Er zijn mensen in andere godsdiensten die in een visioen of droom Jezus zien. Dit is een werk van de heilige Geest (vgl. Handelingen 2:17; 7:55-56) om mensen naar Jezus toe te trekken (vgl. 12:31-32). Paulus werd niet alleen een apostel van Jezus Christus omdat hij de opgestane Heer Jezus Christus gezien heeft, maar omdat hij daartoe uitverkoren, geroepen en uitgezonden was (Galaten 1:1,11-24) en omdat hij de tekenen van een apostel verrichtte (2 Korintiërs 12:12).

Jezus Christus herstelt Petrus in zijn ambt en herinnert de apostelen eraan dat zij vissers van mensen moeten blijven (21:15-17)

*21:15-17. Toen zij het ontbijt gegeten hadden zei Jezus tot Simon Petrus: "Simon, (zoon) van Johannes, heb je mij lief (Grieks: agapao), meer dan dezen (de andere discipelen)?" Petrus antwoordde: "Ja, Heer, u weet (Grieks: oida) dat ik van u houd (Grieks: fileo)." Hij (Jezus) zei aan hem: "Voed (Grieks: bosko) mijn lammeren." Hij zei voor een tweede maal: "Simon, (zoon) van Johannes, heb je mij lief (Grieks: agapao)?" Hij (Petrus) zei aan hem: "Ja, Heer, u weet (Grieks: oida) dat ik van u houd (Grieks: fileo)." Hij (Jezus) zei aan hem: "Hoed (als een herder, Grieks: poimaino) mij schapen." Hij zei voor een derde maal: "Simon, (zoon) van Johannes, houd je (Grieks: fileo) van me?" Petrus werd verdrietig omdat hij voor de derde keer vroeg of hij van hem hield (Grieks: fileo). Hij (Petrus) zei aan hem: "Heer, u weet (Grieks: oida) alles, u beseft (Grieks: ginoko) toch dat ik van u houd (Grieks: fileo)." Jezus zei aan hem: "Voed (Grieks: bosko) mijn schapen."

Nu ging Jezus Petrus in aanwezigheid van de andere discipelen herstellen in zijn ambt als 'herder' van de schapen van Jezus. Hij wilde dat de Gemeente door de eeuwen heen zou weten dat hij Petrus voor zijn verloochening vergeven heeft.

a. De omstandigheden.

De omstandigheden moesten Petrus wel doen herinneren aan de nacht waarin hij Jezus drie maal had verloochend.

- Er was een kolenvuur toen hij Jezus verloochende (18:18) en ook nu was er een kolenvuur (21:9) waar Jezus hem vroeg zijn liefde voor zijn Heer te belijden.
- Petrus had Jezus drie maal verloochend (18:17,25,27). Nu moest hij Jezus drie maal belijden (21:15-17).
- De verloochening door Petrus werd door de woorden ‘Amen, amen’ (Waarachtig, ik verzeker je) ingeleid (13:38). De wijze waarin de dood van Petrus Jezus zou verheerlijken werd nu met dezelfde woorden ingeleid (21:18).
- In Johannes 13:36-38 zei Jezus eerst dat Petrus hem niet kon volgen waar hij heen ging (naar de hemel). Daarna zei hij dat Petrus hem later wel zou volgen (door ook te sterven – traditie zegt: ook aan een kruis). Ten slotte zei hij dat Petrus hem drie maal zou verloochenen. In Johannes 21:15-17 vindt deze gebeurtenis in omgekeerde volgorde plaats. Eerst vroeg Jezus dat Petrus hem drie maal openlijk zou belijden. Daarna zei hij op welke wijze het sterven van Petrus Jezus zou verheerlijken. Tenslotte beval hij Petrus om hem te volgen (vgl. Marcus 8:34; Lucas 9:23).

b. De belijdenis.

- Jezus sprak Petrus aan met de naam ‘Simon’ die hij had voordat hij Jezus ontmoette en de nieuwe naam ‘Petrus’ kreeg (1:42). Jezus sprak hem dus aan als een persoon die Jezus nog niet kende!
- Jezus vroeg Petrus of hij hem meer liefhad dan de andere discipelen. Net voordat Petrus Jezus verloochende, had hij in de tegenwoordigheid van al de discipelen opgeschept dat zelfs al zouden de andere discipelen van Jezus afvallen, hij (Petrus) dat nooit zou doen (Matteüs 26:33). In zijn hoogmoed had hij zichzelf boven de andere discipelen geplaatst. Nu was het terecht dat hij zich in de tegenwoordigheid van de andere discipelen zou verootmoedigen.
- Petrus plaatste zich niet langer boven de andere discipelen. Jezus vroeg of Petrus hem meer dan de andere discipelen liefhad (Grieks: agapao). Petrus zei “Ja”, maar niet meer dan de andere discipelen. Daarom gebruikte Petrus een ander woord: “Ik houd van u” (Grieks: fileo).
Er is geen groot verschil tussen deze twee woorden in de Bijbel. God de Vader heeft de Zoon lief (3:35 agapao, 5:20 fileo). God de Vader heeft de discipelen lief (14:21,23 agapao, 16:27 fileo). Jezus heeft zijn discipelen lief (13:1 agapao, 11:3,36 fileo). De discipel die Jezus liefheeft (13:23 agapao, 20:2 fileo). De discipelen die Jezus liefhebben (14:21,23 agapao, 16:27 fileo). Het woord ‘agapao’ legt meer de nadruk op de objectieve liefde met hart en ziel (wezen), verstand en krachten (inzet) (Marcus 12:30) en het woord ‘fileo’ legt meer de nadruk op de subjectieve liefde van gevoelens en genegenheid. De eerste twee keer gebruikte Jezus ‘agapao’, maar de derde keer ‘fileo’.
- De Heer ‘weet’ alles. Hij alleen kan in het hart kijken en weten wat echt en oprecht is. Hij weet intuïtief en door na te denken (Grieks: oida), maar ook door observatie en ervaring (Grieks: ginosko) dat Petrus van hem houdt. Petrus werd bedroefd omdat hij het gevoel kreeg dat Jezus zelfs zijn subjectieve liefde voor Jezus in twijfel trok. Daarom zegt hij: “U beseft toch door uw observatie en ervaring van mij dat ik van u houd.”
- Jezus herstelt Petrus in zijn ambt als ‘herder van de schapen van Jezus’. Jezus had al in Matteüs 16:18 gezegd: “Ik bouw mijn Gemeente en de poorten van de hel zullen haar niet kunnen overweldigen”. Het is nooit ‘onze gemeente’ in de zin dat wij het bezitten en erover kunnen beslissen. Het is altijd ‘zijn Gemeente, zijn Lichaam’ (Efeziërs 1:22-23) die hij gekocht en betaald heeft met zijn bloed (Handelingen 20:28; 1 Petrus 1:18-19). De oudsten van een gemeente mogen nooit heersen over de gemeenteleden, want ze zijn ‘de lammeren en schapen van Jezus’ en niet van de leiders van de gemeente (Matteüs 20:25-28; 1 Petrus 5:1-4). Jezus ziet zijn Gemeente eerst als ‘lammeren’ die klein, zwak en hulpeloos zijn. Petrus moet hen ‘voeden’ met de melk van het Woord (1 Petrus 2:2). Dan ziet Jezus zijn Gemeente als ‘schapen’ die geneigd zijn om steeds af te dwalen. Petrus moet hen ‘hoeden’ (als een herder) – de verloren schapen zoeken, de afgedwaalde schapen terugleiden en de schapen bij veilig water en groen gras brengen (Psalm 23). Ten slotte ziet Jezus zijn Gemeente als ‘schapen’ die nog onvolwassen zijn. Petrus moet hen blijven ‘voeden’ met het Woord (de Bijbel) zodat zij sterke discipelen en toegeruste arbeiders kunnen worden (vgl. 2 Timoteüs 3:16-17). Toen Petrus zwak was, was Jezus voor hem een Herder en Voeder en heeft hij voor hem gebeden. Nu dat Petrus weer tot Jezus was teruggekeerd, moest hij zijn broeders versterken (Lucas 22:31-32). Door zijn opdracht aan Petrus drie maal te herhalen, drukte Jezus Petrus op het hart zijn opdracht (taak) niet te verwaarlozen. De taak waartoe Jezus Petrus geroepen en toegerust heeft was om een herder voor de Gemeente van God (Christus) te zijn (vgl. Matteüs 16:18-19; 1 Petrus 5:1-4). Jezus riep Petrus terug te keren naar zijn Godegeven opdracht (vgl. 1 Petrus 2:25).

Jezus Christus leert dat belangrijke gebeurtenissen in het leven van christenen op aarde voorbestemd zijn (21:18-19)

*21:18-19. Waarachtig, ik verzeker je, toen je jong was, was je gewend je eigen gordel om te doen en te gaan waarheen je wilde. Maar wanneer je oud geworden ben, zul je je handen uitstrekken, en een ander zal je een gordel omdoen, en je brengen waarheen je niet wenst (te gaan). Hij zei dit om aan te duiden met hoedanig een dood hij God zou verheerlijken. Toen hij dat gezegd had, zei hij: “Volg mij!”

Petrus is in ongeveer 68 n.C. gedurende de regering van keizer Nero gestorven. Toen was hij ‘oud’. Dus tijdens de dood en opstanding van Jezus Christus in het jaar 30 n.C. was Petrus ‘middeljarig’. Johannes was jonger dan hij. Jezus

verwijst eerst naar de dagen toen Petrus jonger was. Toen deed hij min of meer wat hij wilde. Maar dan spreekt Jezus over de laatste dagen van Petrus. Dan zal hij zijn armen optillen zodat een touw om zijn middel vastgebonden kan worden (of zijn handen uitstrekken om aan een kruis vastgebonden te worden, aldus de kerkvader Tertullianus). Dan zal hij naar de plaats van terechtstelling gebracht worden.

De woorden 'met hoedanig een dood Petrus God zou verheerlijken' tonen aan dat toen Johannes zijn evangelie schreef, Petrus al gestorven was. De dood van Christus verheerlijkte God (13:31-32). Ook de marteldood van Petrus verheerlijkte God.

De kerkvader Tertullianus (190-216 n.C.) schreef: "Te Rome was Nero de eerste die dit groeiende geloof met bloed bevlekte. Petrus werd door een ander gegord toen hij aan het kruis gebonden werd" (geciteerd in *Tegengif tegen de schorpioensteek*, XV).

De kerkvader Eusebius (264-340 n.C.) schreef: "Petrus bleek tot de Joden in de verstrooiing in Pontus en Galatië en Bythinië en Cappadocië en Azië (provincies in hedendaags Turkije) geprekeet te hebben. Toen hij te Rome kwam, werd hij ondersteboven gekruisigd, want hij vroeg zelf zo te lijden" (geciteerd in *Kerkgeschiedenis* III,1).

Als Jezus tegen Petrus zegt: "Volg mij!" dan bedoelt hij dat niet meer in de letterlijke zin omdat de dagelijkse zichtbare omgang met Jezus op de aarde tot een eind gekomen was. Jezus riep Petrus om zijn discipel en zijn apostel te zijn, en als zulks bereid te zijn voor de zaak van Jezus Christus te strijden, te lijden en te sterven (vgl. Matteüs 4: 19-20).

Jezus neemt een misverstand weg met betrekking tot Johannes (21:20-23)

Waarschijnlijk liep Jezus toen weg om weer eens uit het fysieke zicht te verdwijnen. Petrus was hem misschien letterlijk gevolgd omdat hij begreep dat Jezus figuurlijk sprak (vgl. 21:22). Petrus zag Johannes volgen en vroeg wat er in de toekomst met Johannes zou gebeuren. Petrus en Johannes waren vertrouwelijke vrienden van elkaar.

*21:20-23. 20. Petrus keerde zich om en zag de discipel die Jezus liefhad volgen – hij die tijdens de maaltijd achterover op de borst van Jezus leunde en gezegd had: "Heer, wie is het die u gaat verraden?" 21. Toen Petrus hem zag, zei hij tot Jezus: "Heer, wat aangaande hem?" (Wat gaat er met hem gebeuren?) 22. Jezus zei tot hem: "Als ik wil dat hij blijft totdat ik kom, wat gaat dat jouw aan? Jij moet mij blijven volgen (onvoltooid tegenwoordige tijd)." 23. Daarom verspreidde zich dit gerucht (letterlijk: 'ging dit woord uit') onder de christenen (letterlijk: 'broeders'), namelijk, dat de discipel niet zou sterven. Maar Jezus had niet tegen hem gezegd dat hij niet zou sterven, maar: "Als ik wil dat hij blijft totdat ik kom, wat gaat dat jouw aan?"

a. Jezus wees nieuwsgierigheid met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen af.

Jezus wist dat de impulsieve Petrus zich met een zaak bemoeide die hem niet aanging. Daarom drong de laatste opdracht van Jezus aan Petrus niet goed tot hem door en daarom zei Jezus tot hem: "Wat er met Johannes in de toekomst gebeurt, gaat jou niet aan. Jouw zaak is dat jij mij blijven volgen." Nieuwsgierigheid met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen moet plaats maken voor gehoorzaamheid in de tegenwoordige tijd. Petrus en christenen moeten zich niet bezig houden met de wil van God die niet geopenbaard is, maar wel bezig houden met de wil van God die wel geopenbaard is (Deuteronomium 29:29). Petrus en christenen moeten Jezus hier en nu volgen, zijn Gemeente hier en nu voeden met het Woord en hoeden als een herder. Dat is het werk dat Jezus wil zien wanneer hij terugkomt (vgl. Matteüs 24:45-47).

b. Jezus benadrukte dat discipelschap belangrijker is dan kennis.

Toch verspreidde er een gerucht onder de christenen dat de apostel Johannes niet zou sterven. De christenen gingen wat onbelangrijk was ('Johannes blijft leven') benadrukken ten koste van wat echt belangrijk was: 'Blijf mij volgen!' Misschien begon sensationele kennis met betrekking tot de toekomstige gebeurtenissen het actieve discipelschap van christenen in de tegenwoordige tijd te verdringen. De schrijver zette dit misverstand recht en tevens de misplaatste nadruk op toekomstige gebeurtenissen.

c. Johannes leefde nog toen dit evangelie geschreven werd.

Bovengenoemde woorden hebben alleen zin als Johannes nog leefde toen deze woorden opgetekend werden. Als Johannes ook al gestorven was, zou dit misverstand meteen opgelost zijn. Maar als Johannes nog wel leefde, dan moest dit misverstand meteen rechtgezet worden. Anders zouden de christenen geschokt worden in hun geloof wanneer Johannes stierf. Hoe lang Johannes zou blijven leven was alleen een zaak voor Jezus Christus!

De oudsten te Efeze geven een officieel getuigenis met betrekking tot de betrouwbaarheid van het Johannes evangelie (21:24-25)

*21:24. 24. Deze is de discipel die aangaande deze dingen getuigt en die deze dingen eens en voor altijd geschreven heeft (aoristus tijd). En wij weten dat zijn getuigenis waar is. 25. En er zijn nog vele andere dingen die Jezus gedaan

heeft. Als ze een voor een opgeschreven zouden worden, zou de wereld zelf, denk ik, de geschreven boekrollen niet kunnen bevatten.

Dit slotgetuigenis zijn de woorden van iemand anders dan de apostel Johannes.

a. De woorden ‘Deze is de discipel’ verwijzen naar de laatstgenoemde ‘discipel die niet zou sterven’ (21:23), dus naar de apostel Johannes. Petrus was in ongeveer 68 n.C. al gestorven.

b. De woorden ‘die aangaande deze dingen getuigt’ verwijzen naar het getuigenis van Johannes als ooggetuige van alles wat in Johannes hoofdstuk 1-20 en in hoofdstuk 21 opgetekend staat. Het werkwoord ‘getuigt’ staat in de voltooid tegenwoordige tijd en duidt erop dat bij het schrijven van Johannes hoofdstuk 21 Johannes nog steeds leefde en actief was om te getuigen.

c. De woorden ‘die deze dingen eens en voor altijd geschreven heeft’ (aoristus tijd) verwijzen naar wat Johannes recent opgeschreven had. Deze woorden kunnen niet betekenen dat Johannes getuigt door wat hij eens opgeschreven had. Ze kunnen alleen betekenen dat Johannes nog steeds leefde en bezig was over Jezus te getuigen en dat hij deze woorden onlangs opgeschreven had. De apostel Johannes is de auteur van het Johannes evangelie dat hij tussen 70 en 97 n.C. geschreven heeft.

d. ‘Wij weten dat zijn getuigenis waar is’ is een getuigenis dat het ooggetuigenverslag van Johannes waar is. Omdat het woord ‘waar’ voorop staat (“Wij weten dat *waar* is zijn getuigenis!”) ligt de nadruk op de absolute betrouwbaarheid van het Johannes evangelie. Deze groep mensen hadden waarschijnlijk de apostel Johannes dag na dag gedurende een lange periode meegemaakt (vgl. Handelingen 20:18). Zij hadden zijn verkondiging vele malen gehoord. Zij hadden ook de verkondiging van de andere apostelen gehoord en gezien hoe zij als voorbeelden leefden (vgl. Handelingen 20:17-20). Zij hadden het ook in de andere drie evangeliën gelezen. Maar bovenal hadden zij het getuigenis van de heilige Geest in hun hart met betrekking tot de waarheid en uitnemendheid van de woorden en werken van Jezus Christus persoonlijk ervaren! Daarom tekende ook deze groep mensen hun persoonlijke getuigenis op.

e. Deze groep mensen (“wij”) hebben zich niet met naam en toenaam geïdentificeerd. Waarschijnlijk waren zij de oudsten van de gemeente te Efeze of de oudsten van de gemeenten in de provincie Klein-Azië.

f. Cerinthus was een valse leraar die in de tijd van de apostel Johannes in Efeze leefde en zijn valse leer verspreidde. Hij leerde dat Jezus alleen een ‘mens’ was, de zoon van Jozef en Maria door natuurlijke geboorte. Maar Jezus was volgens hem wel wijzer en rechtvaardiger dan alle andere mensen. Hij leerde dat de goddelijke Christus bij de doop van Jezus in de vorm van een duif op de menselijke Jezus was neergedaald. En hij leerde dat de goddelijke Christus vóór de kruisiging de menselijke Jezus verliet, zodat het niet Christus was die leed, stierf en opstond uit de dood, maar alleen de menselijke Jezus (Irenaeus in *Tegen valse leraren*, I, xxvi, 1; Hippolytus in *De verwerping van alle valse leerstellingen*, VII, xxi). Irenaeus zegt dat het mede een doel van Johannes was om de valse leer van Cerinthus te weerleggen (Irenaeus in *Tegen valse leraren* III, xi, 1). Daarom plaatste Johannes zoveel nadruk op Jezus Christus, de Zoon van God; dat hij zonder de goddelijke natuur terzijde te leggen, de menselijke natuur bij zijn geboorte uit Maria erbij aangenomen had en met zijn twee naturen opgevaren is naar de hemel (vgl. Filippenzen 2:5-11).

Het hoofddoel van Johannes blijft echter Johannes 20:30-31: om het geloof in Jezus Christus te versterken en zo het echte leven te bezitten! Het werkwoord in de zin “opdat u gelooft” staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. De wondertekenen zijn niet opgeschreven opdat niet christenen tot geloof in Jezus Christus zouden komen, maar opdat de christenen die al geloven, zouden blijven volharden in hun geloof, in weerwil van de tegenstand en de valse leraren.

g. De woorden ‘ik denk’ verwijzen naar de slotopmerking van één van bovengenoemde groep getuigen, waarschijnlijk degene die, wat Johannes in hoofdstuk 21:1-23 dicteerde, opgeschreven heeft. Misschien was deze slotopmerking wel van Johannes zelf. Hij maakt zijn slotopmerking in de vorm van een hyperbool (retorische overdrijving). Hoewel veel gebeurtenissen van Jezus Christus tijdens zijn leven op aarde in het Johannes evangelie opgetekend zijn, meent hij dat als alle woorden en daden van Jezus Christus opgetekend zouden worden, de geschreven boeken in de wereld het niet zouden kunnen bevatten. Jezus Christus bestond van alle eeuwigheid als God (1:1); hij was de Schepper (1:3); en hij was de God die sprak en handelde in het Oude Testament (vgl. 1 Petrus 1:10-12). Zijn woorden en daden in de eeuwigheid en in de geschiedenis van deze wereld zijn niet op te tekenen. Een eindig aantal boeken kan nooit de oneindige God-Mens, Jezus Christus, in woorden vangen!

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Waarom denken mensen dat de auteur van Johannes 21:1-23 de apostel Johannes was?
3. Waarom was de grote vangst vissen een wonderteken? (21:1-11)
4. Waarom was de vermenigvuldiging van vis en brood een wonderteken? (21:12-14)

5. Hoe herstelde Jezus Petrus weer in het ambt om een herder van mensen te zijn? (21:15-17)
6. Hoe doet Jezus blijken dat de belangrijke gebeurtenissen in ons leven voorbestemd zijn? (21:18-19)
7. Hoe neemt Jezus het misverstand met betrekking tot Johannes weg? (21:20-23)
8. Wat willen de laatste twee verzen van het evangelie heel duidelijk zeggen? (21:24-25)